

Kommendör Henning Muhl

Särtryck ur Tidskrift i Sjöväsendet
december 1960

Kommendör Henning Muhl*)

Den 9 december 1886 i Borås föddes Karl Johan Henning Muhl. Han kom från en gammal officerssläkt med förfäder, som sedan 1600-talet i nästan obruten följd varit officerare i svenska krigsmakten. Efter skolstudier i hemstaden och en sommarresa på segelskeppet Abraham Rydberg antogs Muhl år 1902 till sjökadett vid den då sexåriga sjökrigsskolan och utbildades vintertid i land på Skeppsholmen samt sommartid till sjöss ombord på råacklade Freja, på pansarbåtar, kanonbåtar och torpedbåtar.

Den obligatoriska första officersutbildningen ägde rum för Muhls del på Oscar II och Freja. Ombord och i land under de första officersåren genomgick han bland annat skjutskola, gnistsignaleringskurs och gymnastikkurs.

Under Muhls nära 35-åriga aktiva officerstid kan man särskilja tre olika områden inom den militära tjänsten, där han fick tillfälle att lägga ner ett förtjänstfullt arbete, nämligen inom minvapnet, för ungdomsutbildningen vid skeppsgossekårerna samt vid flygvapnet.

Muhls huvudsakliga tjänstegärning låg inom minväsendet. Han började vid unga år sina sjökommenderingar på de små minsveparna Vb 7, Vb 31, Tb 83, på minfartygen Edda och Clas Fleming samt deltog i de stora minsvepningarna på västkusten efter första världskrigets slut. Bland landkommenderingar kan nämnas chef för mindepartementet i Stockholm 1928/34 samt tjänstgöring i marinförvaltningens minavdelning.

Vid beredskapens början 1939 var Muhl sedan ett år tillbaka inspektör för minsvepningsväsendet. Nu kom hans klara blick för vad situationen krävde och hans förmåga att kontakta och sammanföra specialister till sin fulla rätt. Krigsproduktion av 12 minsvepare typ Arholma och 24 av typ M 3 sattes i gång, likaså rustning av ett stort antal hjälpminsvepare och för inspektören gällde det att lämna förslag till fartygens bemanning och utbildning. Även om det gnisslade i början både beträffande materielen och dess handhavande kom dock denna — relativt våra tidigare resurser — mycket stora

*) Minnesteckningen författad av ledamoten B. Lindgren.

minsveparflotta att vara tjänstbar undan för undan som fartygen levererades.

För minröjningsarbetet fordrades emellertid även nya typer av minsvep och för både stridsfartyg och hjälpfartyg minskydd och avmagnetiseringsstationer. Genom Muhls tidigare utländska kontakter fingo våra svenska tekniker god hjälp icke blott i fråga om metoder utan även i viss mån genom möjligheter till materielköp.

Minväsendet består icke endast av minröjning och minskydd -- även mineringstjänsten hör givetvis dit. Den situation som uppstod vid början av kriget visade klart att de tre verksamhetsgrenarna minering, minröjning och minskydd hörde intimt samman och på Muhls förslag ombildades år 1942 befattningen såsom inspektör vid minsvepningsväsendet till inspektör för minväsendet.

Muhls hälsa hade emellertid under dessa hektiska år icke varit tillfredsställande och han avgick 1942, innan den tack vare honom åstadkomna förstärkningen av inspektörens ställning trätt i kraft. Minväsendets personal har stor anledning att vara Muhl tacksam för hans framsynta insatser i en allvarlig brytningstid.

Muhl tillhörde en sjöofficersgeneration som under de första kaddetåren utbildades på segelfartyg. Detta kom honom väl till pass, då han redan som ung officer knöts till skeppsgosseutbildning i olika befattningar. Skeppsgosselivet var något som passade Muhls kynne, och man gladdes med honom över den entusiasm och det intresse han nedlade för de ungdomliga besättningarnas bästa. Han förstod sina pojkar, han vann deras förtroende, han trivdes bland dem. Muhls kommenderingar inom skeppsgosseorganisationen voro också många och omväxlande: kompaniofficer i Marstrand 1910/11, kompanichef i Karlskrona 1921/24, chef på Najaden och Gladan samt sekond på af Chapman under två långresor till främmande vatten.

Redan vid tidiga officersår intresserade sig Muhl för flygning och 1914, strax före första världskrigets utbrott, erhöll han tjänstledighet för luftskeppsstudier i Tyskland. Muhl genomgick nu utbildning vid en Zeppelinskola och utnämndes efter avlagd examen till "Luftschiffaspirant", ett hedrande och även unikt förordnande för en svensk sjöofficer. Även om Muhl här hemma icke kunde draga direkt nytta av sin tyska examen gjorde han dock under 30-talet under en följd av år en god insats vid det svenska flygvapnet. Under 1930/31 tjänstgjorde han i flygstyrelsen, genomgick 1931

särskild utbildning till marinspanare och var under fyra perioder chef för kustflottans flygavdelning 1932/35.

Såsom marinattaché i Berlin tjänstgjorde Muhl åren 1935/38. Väl insatt i tyska förhållanden, kunnig i språk och allmänt omtyckt gjorde Muhl under Berlintiden en uppskattad insats.

De närmaste åren efter avgång ur aktiv tjänst innehade Muhl en befattning i Statens Utlänningskommission, som intresserade honom mycket. Han nedlade här ett välsignelsebringande arbete för räddandet av judiska flyktingar från den krigshärjade kontinenten till lugnare delar i den västra världen.

Muhl hade många strängar på sin båge och ett levande intresse för allt som rörde sig i tiden, långt utanför militärtjänstens snäva ram. Och han behöll trots lång och svår sjukdom sin andliga vitalitet obruten till sin bortgång. Muhl var i ordets egentliga bemärkelse en sökare och en djupt religiös man. Vänlig till sitt sinne, lätt att uttrycka sig, alltid full av uppslag och idéer hade Muhl förmågan att fångsla och stimulera och samvaron med honom blev därför alltid rik och givande. Han efterlämnar minnet en av bra officer, en god kamrat och vän.

Henning Muhl var son till Överstelöjtnant Carl Johan Muhl och dennes maka, född Hollander. Muhl utnämndes till underlöjtnant 1908, löjtnants fullmakt erhöll han 1911, kapten 1918, kommendörkapten av 2. graden 1933, kommendörkapten 1. graden 1937 samt kommendör i marinen 1940. Muhl erhöll avsked och inträdde i flottans reserv år 1942.

Muhl invaldes i Kungl. Örlogsmanna sällskapet 1930. Under 30- och 40-talen skrev han ett flertal sjömilitära artiklar i pressen.

Henning Muhl avled i Stockholm den 7 februari 1960, närmast sörjd av maka, Sophie Muhl, född Hochapfel, döttrarna Ilse Lotte gift med Stadsarkitekten Hans Schlyter, Sundsvall och Estelle Sophie, gift med Advokaten Olof Christner, Stockholm, syster, förre Överläkaren Greta Muhl, Malmö samt broder, advokaten Gerhard Muhl, Göteborg.